

Datum
2020-10-15Diarienummer
FSN-2020/609

Handläggare

Maria Rindfors Dufva - controller

Förskolenämnden

Karolin Bogren Gavling - verksamhetscontroller

Maria Klasson- verksamhetscontroller

Ny ersättningsmodell för förskola och pedagogisk omsorg 2021

Förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens förslag om att från och med 1 januari 2021 införa en ny ersättningsmodell för förskola och pedagogisk omsorg.

Sammanfattning

År 2016 fattade förskolenämnden beslut om att ändra ersättningsnivåerna gentemot förskola och pedagogisk omsorg. Beslutet innebar att ett yngre barn genererade ett högre grundbelopp än ett äldre barn. Anledningen till att förändringen antogs var att förskolenämnden ville främja arbetet med mindre barngrupper för de yngre barnen i förskolan.

Förskolenämnden har under de senaste åren haft ett överskott på grund av detta differentierade grundbelopp då antalet yngre barn har varit färre mot budgeterat. Nuvarande ersättningsmodell med differentierade grundbelopp riskerar att både generera över- och underskott för förskolenämnden under budgetåret. Förvaltningen föreslår därför i ärendet en ny ersättningsmodell som innebär samma grundbelopp per barn oavsett ålder och vistelsetid så kommer inga över- eller underskott på grund av det differentierade grundbeloppet uppstå under budgetåret.

För att fortsatt kunna följa upp förskolornas arbete med mindre barngrupper kommer detta läggas in i verksamhetsplanen för år 2021. Arbetet kommer att följas via en indikator som mäter barngruppernas storlek. Förskolornas arbete kring mindre barngrupper kommer att redovisas i delårsrapporter samt i verksamhetsberättelsen. Antal barn per grupp kommer att redovisas för nämnden enligt det årshjul som finns för återkommande nämndärenden och informationspunkter.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
141 85 HuddingeBesök
Gymnasietorget 1Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00www.huddinge.se

Beskrivning av ärendet

I verksamhetsplanen för förskolenämnden år 2016 fanns ett åtagande om att se över resursfördelningsmodellen med fokus på ersättningsintervallerna i syfte att göra en ekonomisk satsning på de yngre åldrarna i förskola och pedagogisk omsorg.

Resultatet av denna översyn ledde till att nämnden fattade beslut om att ta fram en ersättningsmodell där barnets ålder låg till grund för grundbeloppet som betalas ut till verksamheterna. Motivet bakom detta var att yngre barn behöver vara i mindre barngrupper och med en högre personaltäthet och därför beslutades att grundbeloppet skulle vara högre för ett yngre barn än för ett äldre. Förändringen genomfördes under år 2016. Se bilaga 1. Fyra år har nu gått sedan ändringen genomfördes och det är av vikt att genomlysas ersättningsmodellen både vad gäller att främja mindre barngrupper och dess effekter på verksamhetens ekonomiska förutsättningar och utfall.

Nuvarande ersättningsmodell 2016-

Med nuvarande ersättningsmodell räknas ett grundbelopp fram utifrån barnets ålder och schemalagda vistelsetid.

Ålder: Barn som är mellan 1-3,5 år kategoriseras som ett yngre barn och barn mellan 3,5-5 år kategoriseras som ett äldre barn. Barn som blir tre och ett halvt år under våren (födda januari - juni) byter ersättningsnivå till hösten. De barn som fyller fyra år under hösten (födda juli- december) har under året kvar ersättningsnivån för de yngre åldrarna och byter ersättningsnivå från januari året därpå.

Schemalagd vistelsetid: Yngre barn med färre antal timmar ersätts med 75 procent av grundbeloppet. Yngre barn med timmar över 25,01 timmar ersätts med 100 procent av grundbeloppet. Äldre barn ersätts med 56 procent respektive 75 procent av grundbeloppet beroende på antal timmar på förskolan.

Förskolorna ersätts nu enligt följande:

Ålder	Timmar på förskolan	Andel grundbeloppet
1-3 år	0-25 timmar per vecka	75 %
1-3 år	25,01 eller fler timmar per vecka	100 %
4-5 år	0-25 timmar per vecka	56 %
4-5 år	25,01 eller fler timmar per vecka	75 %

Förskolenämnden erhåller sin budgettram gällande volymer på antal folkbokförda barn i ålder 1-5 år oavsett vistelsetid. Till detta tillkommer den så kallade servicegraden det vill säga hur många av de folkbokförda barnen som skrivs in på förskola eller pedagogisk omsorg, för 2020 är servicegraden 93,4 procent.

Förskolenämnden har under de senaste åren haft ett överskott på grund av differentierat grundbelopp då antalet inskrivna barn i ålder 1-3 år varit färre än budgeterat. De yngre barnen har som visas i tabellen ovan ett högre grundbelopp och därav blir det ett överskott på förskolenämnden. Under 2019 fattade nämnden

beslut att betala ut ett förändrat grundbelopp som en engångsutbetalning i november. Även nu 2020 finns ett överskott på grund av vikande volymer i budget gällande de yngre barnen.

Förslag ny ersättningsmodell 2021

Förvaltningens förslag är att den tidigare ersättningsmodellen från 2016 som ger ersättning till förskolor och pedagogisk omsorg utifrån barnens ålder och schemalagda ersätts av en ny modell. Förslaget innebär att verksamheterna från och med år 2021 ersätts utifrån antal barn oavsett ålder och vistelsetid.

Förvaltningen föreslår att förskola och pedagogisk omsorg ska ersättas enligt följande ersättningsmodell:

Ålder	Andel grundbeloppet
1-5 år	100%

Anledningen till förvaltningens förslag är att nuvarande modell genererat en oplanerad och indirekt besparing gällande utbetalt grundbelopp. Orsaken till det är att kommunens barnkullar per årskull mellan 1 till 5 år inte legat i paritet med ersättningsmodellens upplägg och beräkningar.

Under exempelvis år 2019 var barnen i år 4 till 5 år högre än beräknat och med tanke på att förskolorna erhåller ett lägre grundbelopp per barn för 4-5-åringar än för yngre barn har förvaltningen inte kunnat betala ut ersättning, detta fastän det funnits budgeterade medel kvar för utbetalning av grundbelopp. Nämnden fattade därför beslut att betala ut ett förändrat grundbelopp som en engångsutbetalning i november 2019 på totalt 6 mnkr. Trots denna utbetalning visade bokslutet att det blev ytterligare 4,2 mnkr i positiv avvikelse för grundbelopp för förskolenämnden. Utan kriteriet för ålder och vistelsetid är bedömningen att denna indirekta besparing inte hade uppstått. Förskolorna blir alltså mindre ekonomiskt sårbara om ekonomin grundas på antal barn mellan 1-5 år och inte hur många som är 1-3 år respektive 4-5 år i ett upptagningsområde.

Ersättningsmodellen upplevs också som komplex att lägga budget och göra uppföljning samt prognos utifrån. En ersättningsmodell med färre parametrar att ta hänsyn till understödjer därmed bättre ekonomisk planering och uppföljning.

Genom den nya ersättningsmodellen kommer hela ramen för grundbeloppet verksamheten till del under hela året. Förvaltningens förslag innebär att över- eller underskott hos förskolenämnden på grund av fler eller färre barn i en viss ålderskategori undviks. Dessutom förbättrar detta uppföljningen av antal inskrivna barn gentemot kommunstyrelseförvaltningen då förvaltningen återgår till att ha samma beräkningsgrund som kommunstyrelseförvaltningen. Det eventuella över- eller underskott som uppstår under budgetåret beror med den nya ersättningsmodellen endast på volymförändringar.

Analys antal barn per småbarnsavdelning

Förvaltningen har genomfört en uppföljning av antal barn per småbarnsavdelning för att se om ersättningsmodellen från 2016 har genererat en önskad effekt med färre barn på småbarnsavdelningarna. Fram till år 2016 rådde en ersättningsmodell liknande den som nu föreslås av förvaltningen. Mellan år 2016 och år 2020 har den nuvarande modellen legat som grund för ersättningen. Av tabellen framgår att utfallet är ungefärligt detsamma under alla åren. Bedömningen är att den nuvarande modellen inte gett den önskade effekt som den syftade till. Under åren 2018-2019 betalade förskolor och pedagogisk omsorg i egen regi tillbaka en skuld. Detta ses också som en bidragande orsak till att barngruppernas storlek inte har kunnat minska mer än de har gjort trots ekonomiska styrmedel och incitament i form av det differentierade grundbeloppet under perioden.

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal barn per småbarnsavdelning i kommunal regi (Huddinge)	14,9	15,0	14,4	14,3	14,8	14,2

Tabell 1 Källa: Kolada

Den nya föreslagna ersättningsmodellen bedöms inte komma att påverka barngruppernas storlek negativt för de mindre barnen. Enligt skollagen och läroplanen har rektor ansvar att organisera för omsorg och lärande, oaktat hur de ersätts ekonomiskt per barn. Rektor ska göra en bedömning av hur många barn som kan vara inskrivna på respektive förskola och avdelning samt hur grupperna ska sättas samman. Bedömningen ska grundas på de faktorer som Skolverket¹ anger vara avgörande: förskolans socioekonomiska upptagningsområde, lokalernas kapacitet, personaltäthet, barngruppens sammansättning av åldrar, kön, social och etnisk tillhörighet, barn med annat modersmål än svenska, barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling, arbetslagets utbildning och kompetens samt innehåll och aktiviteter som beskrivs inom förskolan och förskoleområdet.

Vid en simulering av förvaltningens förslag kommer de områden med många 15-25 timmarsavtal att få en förstärkt budget med det nya förslaget. Det är framför allt de socioekonomiskt utsatta förskoleområdena där fler barn går enligt 15-25 timmars avtal som gynnas av förvaltningens förslag. Förvaltningens bedömning är att det vid uppstart av en ny förskola, som initialt kan ha många yngre barn, kommer att bli lägre ersättning än med nuvarande modell. Den största ekonomiska effekten vid uppstart uppstår av att förskolan inte fylls på helt med barn från första början, en utmaning som kvarstår att hantera oavsett ersättningsmodell.

För att fortsatt kunna följa upp förskolornas arbete med mindre barngrupper kommer detta läggas in i verksamhetsplanen för år 2021. Arbetet kommer att följas via en indikator som mäter barngruppernas storlek.

¹ Redovisning av tilläggsuppdrag om återinförande av riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan. Uppdrag i regleringsbrev (U2015/1495/S). Skolverket (2016)

Förskolornas arbete kring mindre barngrupper kommer att redovisas i delårsrapporter samt i verksamhetsberättelsen. Antal barn per grupp kommer att redovisas för nämnden enligt det årshjul som finns för återkommande nämndärenden och informationspunkter. Förvaltningen har gjort en barnkonsekvensanalys som bifogas till detta ärende.

Förvaltningens synpunkter

Genom en ny ersättningsmodell där grundbeloppet är detsamma oavsett ålder och vistelsetid kommer förskolenämnden inte att hamna i varken överskott eller underskott på grund av differentierat grundbelopp. Dessutom underlättar ett grundbelopp per barn för verksamheten att långsiktigt kunna förutsäga budgeten från år till år. Den nuvarande ersättningsmodellen riskerar att ge oönskade ekonomiska effekter som behöver hanteras av förskolenämnden under budgetåret med sena besked. Förvaltningens bedömning är att den föreslagna nya ersättningsmodellen med ett grundbelopp per barn kommer att ge tidigare ekonomiska besked och bättre ekonomiska förutsättningar för både förskolor i egen regi och för förskolor eller pedagogisk omsorg med fristående huvudmän.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens bedömning är att den föreslagna nya ersättningsmodellen för förskola och pedagogisk omsorg inte medför några ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Helena Näslund
Tf Utbildningsdirektör

Susanne Fritz
Verksamhetschef för förskolan

Bilagor

- Bilaga 1. Tjänsteutlåtande 2016-03-10, dnr FSN-2016/160.182
- Bilaga 2. Barnkonsekvensanalys

Beslutet delges

Akten